

DECLARAȚIILE PUBLICE POT SAU NU AFECTA PREZUMȚIA NEVINOVĂȚIEI?*

Dinu OSTAVCIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar

Articolul de față se referă la analiza spectrului de probleme care afectează prezumția nevinovăției prin diferite declarații publice în privința unor persoane acuzate în materia penală. Subiectul respectiv este foarte răspândit, fiind întâlnit practic în fiecare zi. În acest articol se analizează practica națională și internațională cu privire la aplicarea și respectarea acestui principiu, urmând o serie de recomandări în vederea evitării încălcării dreptului celui acuzat.

Cuvinte-cheie: principiul prezumției nevinovăției, declarații publice, mass-media, jurnaliști, autorități, procuror, judecător.

Introducere. O problemă relevantă în materia raportului dintre prezumția de nevinovăție și imparțialitatea instanței privește domeniul declarațiilor publice ale instanței cu referire la cauza pe care o judecă. Acesta este un subiect sensibil în sensul respectării prezumției de nevinovăție care nu se referă doar la instanța de judecată, ci la toate autoritățile, indiferent de etapa de investigare a cazului. Observăm practic zilnic că în mass-media sunt derulate și expuse informații cu privire la reținerea unei persoane, începerea urmăririi penale, transmiterea în judecată etc. Modul și conținutul acestor informații deseori pot leza prezumția de nevinovăție.

Metode și materiale aplicate. La elaborarea acestei publicații a fost folosit material teoretic, normativ și empiric. De asemenea, cercetarea respectivului subiect a fost posibilă

CAN PUBLIC STATEMENTS AFFECT OR NOT THE PRESUMPTION OF INNOCENCE?*

Dinu OSTAVCIUC,
PhD, associate professor

The reference article refers to the analysis of the spectrum of problems that affect the presumption of innocence through various public statements regarding persons accused in criminal matters. The subject is very widespread, being encountered practically every day. This article analyzes national and international practice regarding the application and observance of this principle, following a series of recommendations in order to avoid violating the right of the accused.

Keywords: the principle of the presumption of innocence, public statements, mass media, journalists, authorities, prosecutor, judge.

Introduction. A relevant issue in the relationship between the presumption of innocence and the impartiality of the court concerns the goal of the public statements of the court regarding the case in the process of trial. This is a sensitive subject in the sense of respecting the presumption of innocence which does not refer only to the court, but to all authorities, regardless of the stage of investigation of the case. Practically daily, we observe that in the media much information are developed and exposed regarding the detention of a person, the initiation of criminal proceedings, the prosecution, etc. The manner and content of this information can often violate the presumption of innocence.

Methods and materials applied. Theoretical, normative and empirical material was used to develop this publication. Also, the re-

*Articol elaborat în baza proiectului „Asigurarea drepturilor omului în cadrul etapelor prejudiciare: normativul procesual penal național, practici europene și internaționale”, din cadrul Programelor de Postdoctorat pentru anii 2022-2023, cu cifrul 22.00208.0807.04/PD I.

* The article has been developed on the basis of the project “Ensuring Human Rights in the Preliminary Stages: the National Criminal Procedural Norm, European and International Practices”, within the Postdoctoral Programs for the years 2022-2023, with the number 22.00208.0807.04 / PD I

prin aplicarea mai multor metode de investigație științifică, specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc.

Scopul cercetării. Cercetarea și analiza cadrului normativ intern, jurisprudenței și doctrinei privind prezumția nevinovăției și efectul nerespectării ei în contextul asigurării și garanțării drepturilor acuzaților în procesul penal.

Rezultate obținute și discuții. „O altă chestiune ce a reținut atenția instanței europene a vizat calitatea limbajului folosit în informările publice cu privire la derularea cauzei penale și importanța esențială ce trebuie acordată termenilor în care se redactează și se exprimă autoritățile judiciare. Curtea a reamintit că art. 6 paragr. 2 nu poate împiedica autoritățile să informeze publicul în legătură cu procesele penale pendinte, cu atât mai mult cu cât este vorba de subiecte sensibile, dar impune ca informarea să se facă cu toată discreția și rezerva necesară pentru ca prezumția de nevinovăție să fie respectată.”¹

Legea stabilește posibilitatea recunoașterii persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii numai în limitele unui proces public, la care sunt examinate complet, obiectiv și sub toate aspectele circumstanțele cauzei în baza oralității, contradictorialității și altor principii democratice, adică numai în cadrul dezbaterilor judiciare – etapă care concentrează garanții maxime de respectare a drepturilor și intereselor legale ale inculpatului și ale verificării veridicității acuzații. Numai în cazul pronunțării unei sentințe de condamnare, în baza dezbaterilor judiciare, persoana este prezumată vinovată și este posibilă aplicarea de către stat a pedepsei.

În cauza Popovici c. Moldovei², Hot. din 02.06.2008, §. 78, 79, CtEDO s-a precizat că pentru a fi constatată violarea articolului 6 par. 2 „este suficient, chiar și în lipsa unei constatări formale, existența unui context care să sugereze că funcționarul consideră persoana acuzată vi-

search of the respective subject was possible by applying several methods of scientific investigation specific to the theory and doctrine of criminal procedure: logical method, comparative analysis method, systemic analysis etc.

The purpose of the research. Research and analysis of the internal regulatory framework, jurisprudence and doctrine on the presumption of innocence and the effect of non-compliance in the context of ensuring and guaranteeing the rights of defendants in criminal proceedings.

Results obtained and discussions. “Another issue that caught the attention of the European court concerned the quality of the language used in public information regarding the conduct of the criminal case and the essential importance that must be given to the terms in which the judicial authorities are drafted and expressed. The Court recalled that art. 6 paragraph 2 may not prevent the authorities from informing the public about pending criminal proceedings, especially when it comes to these sensitive subjects, but requires that the information should be made with all the discretion and reservation necessary for the presumption of innocence to be respected.”¹

The law establishes the possibility of recognizing the person guilty of committing the crime only within the limits of a public trial, in which the circumstances of the case are examined fully, objectively and in all respects on the basis of orality, adversariality and other democratic principles, that is, only in judicial debates - a stage that concentrates maximum guarantees of respect for the rights and legal interests of the defendant and of verifying the veracity of the accusation. Only in the case of a sentence, based on judicial debates, the person is presumed guilty and it is possible for the state to apply the sentence.

In the case of Popovici v. Moldova², Decision from 02.06.2008, §. 78, 79, ECHR stated that in order to find a violation of Article 6

¹ Flaviu Ciopec. Respectarea prezumției de nevinovăție în procesul penal. Analiza criteriilor jurisprudențiale din practica C.E.D.O. împotriva României. Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara. Disponibil: <https://drept.uvt.ro/administrare/files/1481046727-lect.-univ.-dr.-flaviu-ciopec.pdf> [accesat: 21.04.2022].

² Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83460> [accesat: 25.04.2022].

¹ Flaviu Ciopec. Respectarea prezumției de nevinovăție în procesul penal. Analiza criteriilor jurisprudențiale din practica C.E.D.O. împotriva României. Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara. Available: <https://drept.uvt.ro/administrare/files/1481046727-lect.-univ.-dr.-flaviu-ciopec.pdf> [accessed: 21.04.2022].

² Available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83460> [accessed: 25.04.2022].

novată. [...] *declarația dlui G. a fost, în mod clar, o declarație cu privire la vinovăția reclamantului, care, mai întâi de toate, a încurajat publicul să-l considere pe acesta vinovat și, în al doilea rând, a prejudecat aprecierea faptelor de către autoritatea judiciară competentă (ș.a.). Prin urmare, a avut loc o violare a articolului 6 § 2 al Convenției.*

În cauza *Butkevicius c. Lituaniei*³, din 26.03.2002, §. 49, CtEDO a găsit încălcată prezumția de nevinovăție într-o situație în care președintele Parlamentului, care, alături de procurorul general, făcuse declarații publice pe parcursul procesului penal, în sensul că reclamantul era vinovat de săvârșirea infracțiunii de corupție. Curtea a considerat că declarațiile respective, date la doar câteva zile de la arestarea reclamantului, erau cu atât mai vătămătoare, subliniindu-se importanța ca, în acel stadiu inițial să nu se facă declarații publice care pot fi interpretate ca o confirmare a vinovăției reclamantului în opinia unor persoane publice importante. Potrivit Curții, „*declarațiile în cauză au încurajat publicul să creadă în vinovăția reclamantului și au prejudiciat stabilirea faptelor de autoritățile judiciare competente.* Prin urmare, Curtea a atras atenția asupra „*alegerii cuvintelor de persoane oficiale, înainte de judecarea și condamnarea penală a unei persoane.*”

În cauza *Tourancheau și July c. Franței*, Hot. din 24.11.2005, §. 76⁴, CtEDO a constatat afectarea prezumției de nevinovăție, deoarece prin publicarea în presă a versiunii unui singur suspect, care la momentul respectiv era în libertate, contra celorlalți doi care erau în arest preventiv, reprezintă o ingerință, iar sancționarea jurnalistului a fost necesară și proporțională.

În cauza *Samoilă și Cionca c. României*, Hot. din 04.06.2016⁵, §. 92-95, declarațiile comandantului poliției și ale procurorului de caz au fost cele care au atras condamnarea statului în cauză. CtEDO a considerat încălcată prezumția de nevinovăție ca urmare a faptului că declarațiile respective încurajau publicul să creadă în vinovăția reclamantilor, prejudi-

paragraph 2 “*it is sufficient, even in the absence of a formal finding, for a context to suggest that the official finds the accused person guilty.* [...] *Mr. G.’s statement was clearly a statement on the plaintiff’s guilt, which, first of all, encouraged the public to hold him guilty and, secondly, prejudiced the assessment of the facts by the competent judicial authority (etc.). A violation of Article 6 § 2 of the Convention has therefore taken place.*

In the case of *Butkevicius v. Lithuania*³, of 26.03.2002, §. 49, the ECHR found the presumption of innocence violated in a situation where the Speaker of Parliament, who, together with the General Prosecutor, had made public statements during the criminal proceedings, in the sense that the applicant had been guilty of the crime of corruption. The Court considered that those statements, given only a few days after the applicant’s arrest, were all the more damaging, stressing the importance of not making public statements at that initial stage which could be interpreted as confirmation of the applicant’s guilt in the opinion of important public figures. According to the Court, “*the statements in question encouraged the public to believe in the plaintiff’s guilt and prejudiced the establishment of the facts by the competent judicial authorities.* The Court therefore drew attention to “*the choice of the words of official persons, before the trial and criminal conviction of a person.*”

In the case *Tourancheau and July v. France*, Decision of 24.11.2005, §. 76⁴, the ECHR found that the presumption of innocence was affected, because by publishing in the press the version of a single suspect, who was at large at the time, against the other two who were in pre-trial detention, it was an interference, and the journalist’s sanction was necessary and proportionate.

In the case *Samoilă and Cionca v Romania*, Decision of 04.06.2016⁵, §. 92-95, the statements of the police commander and the prosecutor of the case were those that led to the

³ Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60344> [accesat: 25.04.2022].

⁴ Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-71307> [accesat: 20.05.2021].

⁵ Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123091> [accesat: 20.05.2021].

³ Available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60344> [accessed: 25.04.2022].

⁴ Available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-71307> [accessed: 20.05.2021].

⁵ Available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123091> [accessed: 20.05.2021].

ciind aprecierea faptelor de către judecătorii competenți⁶.

În cauza G.C.P. c. României⁷, Hot. din 20 decembrie 2011, §. 41, CtEDO constată că reclamantul a pretins, în special, încălcarea dreptului la prezumția de nevinovăție printr-o campanie negativă a mass-media și prin declarațiile făcute în cursul procedurii penale inițiate împotriva sa de către unul dintre procurorii care cercetau cauza, de către Procurorul General al României și de către ministrul român al Interneilor. Astfel, Curtea a menționat că [...] „*Deși nu fusese încă acuzat de o infracțiune, actele preliminare ale anchetei efectuate de autorități, odată cu încercarea lor de a impune prin ordin reclamantului să nu părăsească orașul făceau parte din ancheta judiciară inițiată împotriva sa și făcea din acesta o persoană „acuzată de o infracțiune” în sensul art. 6 §2.*” După cum observăm, autoritățile s-au expus în public referitor la vinovăția persoanei chiar în etapa incipientă a declanșării procesului penal. În acest sens, autoritățile trebuie să fie foarte prudente la volumul și conținutul declarațiilor, în special la etapele inițiale de cercetare.

Într-o altă cauză, Didu c. României⁸, Hot. din 14.04.2009, §.31 și §.41, „[...]Curtea de Apel constatare prescripția răspunderii penale în temeiul art. 10 alin. 1 lit. g) din CPP după o nouă analiză a probelor. Făcând trimitere la probele ce fuseseră administrate mai înainte și în temeiul cărora reclamantul fusese achitat, curtea a statuat în ceea ce privește infracțiunile de fals și uz de fals „că rezulta în mod sigur” din probele deja administrate că nu avusese loc o vânzare la licitație. ... În viziunea Curții, această motivare ar putea da impresia că reclamantul a comis infracțiunile

conviction of the respective state. The ECHR found the presumption of innocence to have been infringed as a result of the fact that those statements encouraged the public to believe in the plaintiffs' guilt, prejudicing the assessment of the facts by the competent judges⁶.

In the case G.C.P. v. Romania⁷, Decision of 20 December 2011, §. 41, the ECHR finds that the applicant alleged, in particular, the violation of the right to the presumption of innocence by a negative media campaign and by statements made during the criminal proceedings initiated against him by one of the prosecutors investigating the case, by the General Prosecutor of Romania and by the Romanian Minister of Interior. Thus, the Court noted that, [...] “*Although he had not yet been charged with a crime, the preliminary acts of the investigation carried out by the authorities, together with their attempt to order the applicant not to leave the city, were part of the judicial investigation against him and made him a person “accused of a crime”, within the meaning of art. 6 §2.*” As we can see, the authorities have publicly exposed the guilt of the person even in the early stages of the criminal proceedings. In this respect, the authorities must be very careful in the volume and content of the statements, especially in the initial stages of the investigation.

In another case, Didu v. Romania⁸, Decision of 14.04.2009, §.31 and §.41, “[...] *The Court of Appeal found the prescription of criminal liability pursuant to art. 10 paragraph 1 letter g) of the CCP after a new analysis of the evidence. Referring to the evidence which had been administered before and on the basis of which the applicant had been acquitted, the court ruled in*

⁶ A se vedea și Hot. Turyev c. Rusiei din 11.10.2016, (§. 19-20), în care CtEDO a reținut că art. 6 § 2 oprește funcționarii de a declara o persoană vinovată înainte de condamnarea de către o instanță. Oficialii pot spune publicului despre anchetele penale, de exemplu suspiciuni, arestări și confesiuni, în cazul în care o fac discret și cu circumspecție, iar declarațiile procurorului într-un ziar local erau departe de a fi discrete și precaute. Procurorul l-a etichetat pe reclamant ca vinovat de săvârșirea unor crime, încălcându-i prezumția de nevinovăție și art. 6 § 2 CEDO în mod implicit, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167087> (accesat: 20. 05. 2021)

⁷ Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123618> [accesat: 25.04.2022].

⁸ Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122778> [accesat: 25.04.2022].

⁶ To see also the Decision Turyev v. Russia of 11.10.2016, (§. 19-20), by which the ECHR held that art. 6 §. 2 stops officials from pleading guilty before being convicted by a court. Officials can tell the public about criminal investigations, for example, suspicions, arrests and confessions, if they do so discreetly and cautiously, and the prosecutor's statements in a local newspaper were far from discreet and cautious. The prosecutor labeled the applicant as guilty of committing crimes, violating his presumption of innocence and art. 6 §. 2 ECHR by default, available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167087> (accessed: 20. 05. 2021)

⁷ Available: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123618> [accessed: 25.04.2022].

⁸ Available: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122778> [accessed: 25.04.2022].

pentru care a fost trimis în judecată [...]. Extrasul menționat mai sus nu se limita la a descrie o „stare de suspiciune” sau un pronostic, el prezenta ca stabilite anumite fapte enunțate în rechizitoriul fără să se fi stabilit un nou termen de judecată și fără ca instanța de apel să se fi pronunțat cu privire la probele ce trebuiau administrate. Rezultă că, prin închiderea procedurii, Curtea de Apel a pus sub semnul întrebării nevinovăția reclamantului, pronunțându-se asupra vinovăției sale în virtutea Codului penal [...].”

O altă cauză se prezintă a fi *Vitan c. România*⁹, Hot. din 25.03. 2008, §. 70, în care Curtea a constatat încălcarea art. 6 §. 2 CEDO, pentru faptul că „cu ocazia unei conferințe de presă procurorul însărcinat cu efectuarea anchetei penale împotriva reclamantului a afirmat că reclamantul era vinovat de trafic de influență, deși vinovăția sa nu a fost stabilită legal. Vinovăția acestuia a fost stabilită abia peste un an jumate. De asemenea, acesta nu și-a nuanțat cuvintele și nici nu a avut grijă să le situeze în contextul procedurii aflate pe rol împotriva reclamantului. În aceste circumstanțe, Curtea apreciază că declarația făcută de procuror a putut să fie percepută ca o declarație oficială în sensul că reclamantul era vinovat, deși vinovăția sa nu fusese încă stabilită legal.”

Prin urmare, observăm că încălcarea prezumției de nevinovăție poate proveni atât din partea unui judecător sau a unei instanțe, cât și din partea unei alte autorități publice, spre exemplu polițiști, procurori, cu atât mai mult cu cât aceștia din urmă exercită funcții cvasi-judiciare și controlează desfășurarea anchetei. O asemenea atingere poate fi adusă prin declarațiile sau actele acestora ce reflectă părerea că o persoană este vinovată și care incită publicul să creadă în vinovăția acestei persoane sau care anticipează aprecierea faptelor de către judecătorul competent¹⁰.

⁹ Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122592> [accesată: 25.04.2022].

¹⁰ A se vedea: Hot. CtEDO Scimoilă și Cionca c. României, din 04.03.2008, (§. 92), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-85326>; Hot. CtEDO, *Allenet de Ribemont c. Franței*, din 10.02.1995, (§. 37), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-62470>; Hot. CtEDO *Y.B. c. Turciei*, din 28.10.2004, (§. 50), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-67264>; Hot. CtEDO *Daktaras c. Lituaniei*, din 10.10.2000, (§. 42), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58855> [accesat: 20.05.2021].

respect of the offenses of forgery and use of forgery “that it certainly results” from the evidence already administered that no auction had taken place. ... In the Court’s view, this reasoning might give the impression that the applicant has committed the offenses for which he has been prosecuted [...]. The above-mentioned extract was not limited to describing a “state of suspicion” or a prognosis, it presented that certain facts stated in the indictment had been established without a new trial term having been established and without the court of appeal having ruled on the evidence to be administered. It follows that, in closing the proceedings, the Court of Appeal called into question the applicant’s innocence, ruling on his guilt under the Criminal Code [...].”

Another cause arises to be *Vitan v. Romania*⁹, Decision of 25.03. 2008, §. 70, in which the Court found a violation of art. 6 §. 2 of the ECHR, for the fact that “at a press conference the prosecutor in charge of conducting the criminal investigation against the applicant stated that the applicant was guilty of trafficking in influence, although his guilt had not been legally established. His guilt was established only a year and a half later. He also did not nuance his words and did not take care to place them in the context of the proceedings pending against the applicant. In these circumstances, the Court considers that the statement made by the prosecutor could be perceived as an official statement to the effect that the applicant was guilty, although his guilt had not yet been legally established.”

We therefore note that the violation of the presumption of innocence may come from either a judge or a court or from another public authority, for example, police officers, prosecutors, especially since the latter exercise quasi-judicial functions and control the conduct of the investigation. Such an infringement may be brought by their statements or acts which reflect the opinion that a person is guilty and which incites the public to believe in the guilt of that person or which anticipates the assessment of the facts by the competent judge¹⁰.

⁹ Available: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122592> [accessed: 25.04.2022].

¹⁰ See: ECHR Decision *Scimoilă and Cionca v. Romania*, of 04.03.2008, (§. 92), available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-85326>; ECHR Decision, *Allenet de Ribemont v. France*, of 10.02.1995, (§. 37), available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-62470>; ECHR Decision *Y.B. v. Turkey*,

„Curtea a reamintit că art. 6 paragr. 2 nu poate împiedica autoritățile să informeze publicul în legătură cu procesele penale pendente, cu atât mai mult cu cât este vorba de subiecte sensibile, dar impune ca informarea să se facă cu toată discreția și rezerva necesară pentru ca prezumția de nevinovăție să fie respectată.”¹¹

În cauza CtEDO Fatullayev c. Azerbaidjanului¹², Hot. din 22.04.2010, § 159, 160, 162, 163, Curtea subliniază că art. 6 § 2 nu poate împiedica autoritățile să informeze publicul cu privire la investigațiile penale în curs de desfășurare, dar impune ca acestea să facă acest lucru cu toată discreția și circulația necesară în cazul respectării prezumției de nevinovăție.

Prezumția de nevinovăție nu împiedică organele de urmărire sau procurorul de a fi siguri de vinovăția persoanei. În caz contrar, acest fapt ar împiedica asigurarea calității urmăririi penale, descoperirea rapidă și completă a infracțiunilor, identificarea făptuitorilor etc. „Această convingere nu poate fi însă echivalată cu recunoașterea oficială a persoanei ca vinovată”.¹³

Deseori prezumția de nevinovăție este încălcată nemijlocit de către jurnaliști, deși, potrivit pct. 3.10 și 3.11 din Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova¹⁴, jurnalistul respectă prezumția de nevinovăție și consideră că orice persoană este nevinovată până la pronunțarea unei sentințe definitive și irevocabile împotriva sa. În relatările despre investigații penale sau dosare examinate în instanțele de judecată, jurnaliștii vor utiliza un limbaj exact, pentru a nu dăuna participanților la proces.

„Raportul de monitorizare a presei scrise privind respectarea prezumției nevinovăției, realizat de Asociația Presei Independente (API)

¹¹ Flaviu Ciopec. Respectarea prezumției de nevinovăție în procesul penal. Analiza criteriilor jurisprudențiale din practica C.E.D.O. împotriva României. Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara. Disponibil: <https://drept.uvt.ro/administrare/files/1481046727-lect-univ.-dr.-flaviu-ciopec.pdf> [accesat: 21.04.2022].

¹² Disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98401> [accesat: 20.05.2021].

¹³ Igor Dolea. Drepturile persoanei în probatoriul penal: conceptul promovării elementului privat, Chișinău, Ed. Cartea Juridică, 2009, p. 133.

¹⁴ Disponibilă: <https://consiliuldepresa.md/ro/page/codul-deontologic-al-jurnalistului-din-r-moldova> [accesat: 25.04.2022].

“The Court recalled that art. 6 paragraph 2 may not prevent the authorities from informing the public about pending criminal proceedings, especially since it regards sensitive matters, but requires that the information be made with all the discretion and reservation necessary for the presumption of innocence to be respected.”¹¹

In the case ECHR Fatullayev v. Azerbaijan¹², Decision of 22.04.2010, §. 159, 160, 162, 163, the Court emphasizes that art. 6 § 2 may not prevent the authorities from informing the public of ongoing criminal investigations, but requires them to do such a thing with all the discretion and circulation necessary to comply with the presumption of innocence.

The presumption of innocence does not prevent the prosecuting authorities or the prosecutor from being sure of the person’s guilt. Otherwise, this would prevent ensuring the quality of criminal prosecution, rapid and complete discovery of crimes, identification of perpetrators, etc. “However, this belief cannot be equated with the official recognition of the person as guilty”.¹³

Fairly often, the presumption of innocence is directly violated by journalists, although, according to points 3.10 and 3.11 of the Journalist’s Code of Ethics from the Republic of Moldova¹⁴, the journalist respects the presumption of innocence and considers that any person is innocent until a final and irrevocable sentence is pronounced against him. In reports of criminal investigations or court cases, journalists will use accurate language so as not to harm the participants in the trial.

of 28.10.2004, (§. 50), available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-67264>; ECHR Decision *Daktaras v. Lithuania*, of 10.10.2000, (§. 42), available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58855> [accessed: 20.05.2021].

¹¹ Flaviu Ciopec. Respectarea prezumției de nevinovăție în procesul penal. Analiza criteriilor jurisprudențiale din practica C.E.D.O. împotriva României. Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara. Available: <https://drept.uvt.ro/administrare/files/1481046727-lect-univ.-dr.-flaviu-ciopec.pdf> [accessed: 21.04.2022].

¹² Available: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98401> [accessed: 20.05.2021].

¹³ Igor Dolea. Drepturile persoanei în probatoriul penal: conceptul promovării elementului privat, Chișinău, Ed. Cartea Juridică, 2009, p. 133.

¹⁴ Available: <https://consiliuldepresa.md/ro/page/codul-deontologic-al-jurnalistului-din-r-moldova> [accessed: 25.04.2022].

în perioada 1 februarie - 31 martie 2011, arată că de multe ori persoanele bănuite sunt prezentate în articole drept făptuitori, hoți, escroci, violatori etc., cu mențiunea că aceștia riscă închisoare în cazul în care vina le va fi stabilită. De exemplu, un ziar local a publicat o știre cu titlul „Poliția a pus mâna pe jefuitorul femeilor din Șoldănești”. Persoana reținută este prezentată drept vinovată, deși nu se cunoaște, deocamdată, care va fi verdictul instanței de judecată. Un alt exemplu din articolul „Făptuitorii au fost reținuți”, în care, la sfârșit, se menționează că dacă le va fi recunoscută vina, „făptuitorii” riscă o pedeapsă de până la 12 ani de închisoare. În acest caz, odată ce vina nu a fost demonstrată în instanță, persoanele respective nu pot fi numite făptuitori (infractori).

În reflectarea subiectelor controversate sau a infracțiunilor și crimelor, jurnalistul este obligat să trateze persoanele bănuite de pe o poziție neutră. Jurnalistul va evita să prezinte informația din perspectiva unui acuzator și nu va folosi adjective, comparații sau alte figuri de stil pentru a amplifica impactul știrii. Un web-portal informativ a publicat știrea „Și-a ucis socrul cu toporul, i-a dat foc și l-a îngropat”, care este o mostră de comportament lipsit de etică profesională. Autorul descrie cu lux de amănunte detaliile crimei și prezintă lucrurile într-o manieră de parcă a asistat la ședința de judecată și știe exact cine e ucigașul și cum a comis crima. „S-a stabilit că, în noaptea de 14 martie, între ginere și socrul său s-a iscat o ceartă. Tânărul nu s-a gândit mult, a luat un topor de bucătărie și l-a lovit mortal pe tatăl său. În acest timp, s-a trezit fiica victimei, care a rămas încremenită când l-a văzut pe tatăl său zăcând într-o baltă de sânge. (...) Dacă va fi găsit vinovat, ginerele ucigaș riscă până la 15 ani de închisoare pentru omor.”¹⁵

Pentru jurnaliști au fost instituite niște recomandări, care, de fapt, sunt aplicabile și autorităților atunci când se referă la o anumită persoană precum că a comis o infracțiune, respectând imperativ prezumția de nevinovăție.

“The monitoring report of the written press on the observance of the presumption of innocence, made by the Independent Press Association (IPA) between February 1 and March 31, 2011, shows that often suspects are presented in articles as perpetrators, thieves, crooks, rapists, etc., noting that they risk imprisonment if their guilt is established. For example, a local newspaper published a news item entitled “Police Seized the Robber of Women in Șoldănești”. The detained person is presented as guilty, although it is not known yet what will be the court’s verdict. Another example from the article “The perpetrators have been detained”, in which, at the end, it is mentioned that if their guilt is admitted, the “perpetrators” risk a sentence of up to 12 years of imprisonment. In this case, once the guilt has not been proved in court, the persons concerned cannot be named perpetrators (offenders). In reflecting controversial topics or crimes and offences, the journalist is obliged to treat suspected persons from a neutral position. The journalist will avoid presenting information from the perspective of an accuser and will not use adjectives, comparisons or other style figures to amplify the impact of the news. An informative web-portal published the news “He Killed His Father-in-Law with an Ax, Set Him on Fire and Buried Him”, which is a sample of unethical behavior. The author describes in detail the particularities of the crime and presents things in a manner as if he attended the court hearing and knows exactly who the killer is and how he committed the crime. “It was found that during the night of March 14, a quarrel arose between the son-in-law and his father-in-law. The young man did not think much, took a kitchen ax and fatally hit his father-in-law. Meanwhile, the victim’s daughter woke up, stunned when she saw her father lying in a pool of blood. (...) If found guilty, the killer’s son-in-law faces up to 15 years of imprisonment for murder.”¹⁵

Some recommendations have been made for journalists, which, in fact, are also appli-

¹⁵ Irina Lazur, Georgeta Stepanov, Ludmila Rusnac. Ghid de bune practici jurnalistice. Mass-media și prezumția de nevinovăție. Editat de: Consiliul de Presă din Republica Moldova, Chișinău, 2012, p. 5-6. Disponibil: <https://consiliuldepresa.md/upload/1-Ghid-prezumtia-ROM-1.pdf> [accesat: 25.04.2022].

¹⁵ Irina Lazur, Georgeta Stepanov, Ludmila Rusnac. Ghid de bune practici jurnalistice. Mass-media și prezumția de nevinovăție. Editat de: Consiliul de Presă din Republica Moldova, Chișinău, 2012, p. 5-6. Available: <https://consiliuldepresa.md/upload/1-Ghid-prezumtia-ROM-1.pdf> [accessed: 25.04.2022].

Nu este obligatoriu ca informațiile ce vizează această persoană să fie difuzate în mod verbal, respectiv, informațiile publice pot fi furnizate în formă scrisă, în ziare, pe site-urile oficiale ale autorităților etc. Recomandările despre care vorbim sunt oglindite în Ghidul de bune practici jurnalistice.

Acest ghid recomandă¹⁶:

- să se folosească termeni concreți care definesc statutul juridic al persoanei aflate sub urmărire penală (bănuț, învinut, inculpat);

- persoana bănuț de o infracțiune să fie tratată de pe o poziție neutră;

- să se evite prezentarea informațiilor din perspectiva acuzatorului;

- să fie utilizate formulări relative, cum ar fi „este bănuț că ar fi intrat”, „ar fi furat”, „ar fi violat”, „ar fi lovit”, „ar fi omorât” etc. în loc de „a intrat”, „a furat”, „a violat”, „a lovit”, „a omorât”;

- să se utilizeze un limbaj corect în raport cu persoana bănuț, pentru a nu lăsa loc de interpretări și pentru a nu contribui la perpetuarea unor stereotipuri și prejudecăți;

- să se evite folosirea calificativelor de genul: criminal, ucigaș, violator, hoț, escroc etc. în raport cu persoana bănuț;

- să se evite utilizarea termenilor peiorativi care pot încredina/discrimina persoanele anchetate;

- să se protejeze identitatea bănuțului și a victimelor infracțiunilor. Numele deplin al bănuțului poate fi indicat doar în cazurile în care interesul public prevalează asupra celui privat. În restul cazurilor, este recomandabil să fie utilizate inițialele bănuțului;

- a nu se da detalii (data și locul nașterii, locul de trai, locul de muncă etc.), care ar permite identificarea bănuțului;

- să fie tratată cu atenție informația furnizată de instituțiile statului pe motiv că acestea, la rândul lor, ar putea încălca prezumția de nevinovăție și dreptul la viață privată.

În cauza Păvălache c. României¹⁷, Hot. din 18.10. 2011, §. 120-122, Curtea constată

cable to the authorities when they refer to a certain person as having committed a crime, imperatively respecting the presumption of innocence. It is not mandatory that the information concerning this person be disseminated orally, respectively, public information may be provided in writing, in newspapers, on the official websites of the authorities, etc. The recommendations we are talking about are reflected in the Guide of Good Journalistic Practices.

This guide recommends¹⁶:

- to use concrete terms that define the legal status of the person under criminal prosecution (suspected, accused, culprit);

- the person suspected of an offense should be treated from a neutral position;

- to avoid presenting information from the perspective of the accuser;

- to use relative wording, such as “he is suspected of entering”, “stealing”, “raping”, “hitting”, “killing”, etc. instead of “entered”, “stole”, “raped”, “hit”, “killed”;

- to use correct language in relation to the suspected person, in order not to leave room for interpretations and not to contribute to the perpetuation of stereotypes and prejudices;

- to avoid the use of qualifiers such as criminal, murderer, rapist, thief, swindler, etc. in relation to the suspect;

- to avoid the use of derogatory terms that may incriminate / discriminate the investigated persons;

- to protect the identity of the suspect and the victims of crime. The full name of the suspect can be indicated only in cases where the public interest prevails over the private one. In all other cases, it is advisable to use the suspect’s initials;

- not giving details (date and place of birth, place of residence, place of work, etc.), which would allow the identification of the suspect;

- to carefully treat the information provided by state institutions on the grounds that they, in turn, could violate the presumption of innocence and the right to privacy.

¹⁶ Irina Lazur, Georgeta Stepanov, Ludmila Rusnac. Ghid de bune practici jurnalistice. Mass-media și prezumția de nevinovăție. Editat de: Consiliul de Presă din Republica Moldova, Chișinău, 2012, p. 9-10. Disponibil: <https://consiliuldepresa.md/upload/1-Ghid-prezumtia-ROM-1.pdf> [accesat: 25.04.2022].

¹⁷ Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123797> [accesat: 25.04.2022].

¹⁶ Irina Lazur, Georgeta Stepanov, Ludmila Rusnac. Ghid de bune practici jurnalistice. Mass-media și prezumția de nevinovăție. Editat de: Consiliul de Presă din Republica Moldova, Chișinău, 2012, p. 9-10. Available: <https://consiliuldepresa.md/upload/1-Ghid-prezumtia-ROM-1.pdf> [accessed: 25.04.2022].

că „informând ziaristii cu privire la arestarea preventivă a reclamantului, procurorul H.M. a afirmat că toate probele converg spre stabilirea cu certitudine a vinovăției reclamantului și că nu putea fi evitată condamnarea acestuia, având în vedere că „nimeni și nimic nu-l mai poate scăpa de răspunderea penală”. Curtea observă că aceste informații au fost aduse la cunoștința presei într-un context independent de procedura penală în sine sau prin intermediul unei hotărâri motivate. Având în vedere conținutul și contextul acestor comentarii, Curtea concluzionează că acestea precizau clar că reclamantul se făcuse vinovat de corupție, încurajând publicul să creadă în vinovăția acestuia și prejudecau aprecierea faptelor de către instanțele competente (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Samoilă și Cionca împotriva României*, nr.33065/03, pct. 95, 4 martie 2008). Prin urmare, Curtea consideră că declarațiile făcute de procurorul H.M. au adus atingere prezumției de nevinovăție a reclamantului.”

În cauza *Cuzmin c. Rusiei*¹⁸, Hot. din 18.03.2010, §. 62, CtEDO a reamintit că „[...] o campanie mediatică virulentă este în anumite cazuri de natură să prejudicieze echitatea procesului, prin influențarea opiniei publice și, prin urmare, a instanțelor chemate să se pronunțe asupra vinovăției unui acuzat [...]. În opinia Curții, declarațiile domnului A. Lebed care conțin, inter alia, o promisiune de arestare a reclamantului, ar putea fi interpretate foarte bine ca confirmând că, potrivit acestuia, reclamantul ar fi săvârșit infracțiunea de care era suspectat.”

Astfel, observăm că în unele cazuri atunci când se fac diferite difuzări sau publicații periodice, intense pe un anumit caz și acestea fac ca societatea să creadă în vinovăția unei persoane că a comis o infracțiune, se poate afecta nu doar prezumția de nevinovăție, ci și echitatea procesului. În plus, aceste difuzări și publicații pot influența și judecătorii care examinează o cauză penală concretă.

Bineînțeles că magistrații nu trebuie să se lase influențați de opinia publică sau de informațiile ce se dau în mass-media. Aceștia au obligația să judece cazul în baza probelor cercetate în instanța de judecată, cu respectarea nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei, precum și cu respectarea drepturilor și

In the case *Păvălache v. Romania*¹⁷, Decision of 18.10. 2011, §. 120-122, the Court noted that, “informing the journalists about the pre-trial detention of the applicant, prosecutor H.M. stated that all the evidence converged to establish with certainty the guilt of the applicant and that his conviction could not have been avoided, given that “no one and nothing can release him from criminal liability”. The Court notes that this information was brought to the attention of the press in a context independent of the criminal procedure itself or by means of a reasoned judgment. In view of the content and context of these comments, the Court concludes that they clearly stated that the applicant had been guilty of corruption, encouraged the public to believe in his guilt and prejudiced the assessment of the facts by the competent courts (see, *mutatis mutandis*, *Samoilă and Cionca against Romania*, no.33065/03, point 95, 4 March 2008). The Court therefore considers that the statements made by prosecutor H.M. infringed the applicant’s presumption of innocence.”

In the case *Cuzmin v. Russia*¹⁸, Decision of 18.03.2010, §. 62, the ECHR recalled that, “[...] a virulent media campaign is in some cases likely to harm the fairness of the process, by influencing public opinion and, therefore, the courts called upon to rule on the guilt of an accused [...]. In the Court’s view, Mr. Lebed’s statements containing, inter alia, a promise to arrest the applicant could very well be interpreted as confirming that, in his view, the applicant had committed the crime of which he was suspected.”

Thus, we notice that in some cases when various broadcasts or periodicals are made, being intensive on a certain case, and making the society believe in the guilt of a person that he committed a crime, it can affect not only the presumption of innocence, but also fairness of the process. In addition, these broadcasts and publications can also influence judges examining a specific criminal case.

Of course, magistrates must not be influenced by public opinion or the information given in the media. They have the obligation to judge the case on the basis of the evidence in-

¹⁸ Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-97698> [accesat: 26.04.2022].

¹⁷ Available: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123797> [accessed: 25.04.2022].

¹⁸ Available: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-97698> [accessed: 26.04.2022].

libertăților tuturor participanților la proces.

În acest sens, în cauza *Mircea c. României*, Hot. din 29.03.2007, §. 75,¹⁹ CtEDO a reținut că „[...] trebuie remarcat că instanțele chemate să soluționeze cauza erau în întregime formate din judecători profesioniști. Contrar membrilor unui juriu, aceștia din urmă dispun în mod normal de o experiență și o pregătire care le permite să respingă orice sugestie din afara procesului. Nimic din dosar nu permite să se creadă că la evaluarea argumentelor avansate de reclamantă și a elementelor atribuite ei, judecătorii care s-au pronunțat asupra fondului ar fi fost influențați de afirmațiile conținute în presă.”

„Într-o societate democratică, comentariile severe din presă sunt inevitabile uneori în cauzele care prezintă interes pentru public [*Viorel Burzo împotriva României*, pct. 160; *Akay împotriva Turciei* (dec.)].”²⁰

„Curtea insistă asupra importanței alegerii cuvintelor utilizate de funcționarii publici în declarațiile acestora cu privire la o persoană care nu a fost încă judecată și declarată vinovată de o anumită infracțiune [*Daktaras împotriva Lituaniei*, pct. 41; *Arrigo și Vella împotriva Maltei* (dec.); *Khuzhin și alții împotriva Rusiei*, pct. 94].”²¹

„Dacă în cadrul procesului penal declarațiile date de martori, experți, procuror, avocați, parte vătămată, aduc atingere prezumției de nevinovăție a acuzatului iar judecătorul nu-și exercită obligația de a interveni, în baza rolului activ, există o aparență de părtinire ce poate pune probleme pe tărâmul articolului 6 paragraf 2.”²² Această ipoteză de aplicare a garanțiilor privind prezumția de

investigată în court, respecting the immediacy, orality and adversarial nature of the trial, as well as respecting the rights and freedoms of all participants in the trial.

In this regard, in the case *Mircea v. Romania*, Decision of 29.03.2007, §. 75,¹⁹ the ECHR noted that, “[...] it should be noted that the courts called to settle the case were entirely composed of professional judges. Unlike members of a jury, the latter normally have experience and training that allows them to reject any suggestions from outside the trial. There is nothing in the file to suggest that, in assessing the applicant’s arguments and the elements attributed to her, the judges who ruled on the merits were influenced by the statements in the press.”

“In a democratic society, severe comments from the press are sometimes inevitable in cases of public interest [*Viorel Burzo against Romania*, point 160; *Akay against Turkey* (dec.)].”²⁰

“The Court insists on the importance of choosing the words used by civil servants in their statements regarding a person who has not yet been tried and found guilty of a certain crime [*Daktaras against Lithuania*, point 41; *Arrigo and Vella against Malta* (dec.); *Khuzhin and others against Russia*, point 94].”²¹

“If in the criminal trial the statements given by witnesses, experts, prosecutors, lawyers, injured party, infringe the presumption of innocence of the accused and the judge does not exercise his obligation to intervene, based on the active role, there is an appearance of bias that may pose problems in the field of Article 6 paragraph 2.”²² This assumption of the application of

¹⁹ Disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123889> [accesat: 27.04.2022].

²⁰ Ghid privind art. 6 din Convenție – Dreptul la un proces echitabil (latura penală). Consiliul European/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2014, pct. 223. Disponibil: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ROM.pdf [accesat: 26.04.2022].

²¹ Ghid privind art. 6 din Convenție – Dreptul la un proces echitabil (latura penală). Consiliul European/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2014, pct. 222. Disponibil: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ROM.pdf [accesat: 26.04.2022].

²² D. J. Harris. *Law of the European Convention on Human Rights*. Ed. Butterworths, p. 245. În: *Lancranjan Alexandra Carmen. Încălcarea prezumției de nevinovăție prin declarații oficiale ale reprezentanților statului*. Coordonator lucrare: Mihai Selegean. Institutul național al magistraturii, București, 2009, p. 8. Disponibil:

¹⁹ Available: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123889> [accessed: 27.04.2022].

²⁰ Ghid privind art. 6 din Convenție – Dreptul la un proces echitabil (latura penală). Consiliul European/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2014, pct. 223. Available: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ROM.pdf [accessed: 26.04.2022].

²¹ Ghid privind art. 6 din Convenție – Dreptul la un proces echitabil (latura penală). Consiliul European/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2014, pct. 222. Available: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ROM.pdf [accessed: 26.04.2022].

²² D. J. Harris. *Law of the European Convention on Human Rights*. Ed. Butterworths, p. 245. In: *Lancranjan Alexandra Carmen. Încălcarea prezumției de nevinovăție prin declarații oficiale ale reprezentanților statului*. Coordonator lucrare: Mihai Selegean. Institutul național al magistraturii, București, 2009, p. 8. Available:

nevinovăție a fost subliniată de Curte în *cauza Pfunders*.”²³

Susținem pe deplin această viziune, deoarece instanța de judecată nu doar că trebuie să acționeze pentru a nu încălca acest principiu, ci și trebuie să asigure respectarea lui de către toți participanții. Logic este că atunci când instanța neglijează acest fapt, aceasta devine părtinitoare la încălcarea respectivă.

Legislația procesual-penală nu prevede în concret acest fapt, poate nici nu trebuie să reglementeze toate detaliile, deoarece metodele de încălcare a principiului vizat pot fi diverse și să apară cu timpul noi și noi metode de acest fel. Totuși, considerăm că, în baza hotărârilor Curții europene, legislatorul ar putea prevedea într-o formă mai largă obligații pentru autoritățile statului. Prin urmare, propunem modificarea și completarea art. 8 CPP, încât să reglementeze rolul instanței în aceste situații.

Concluzie. În vederea garantării efective și legale a prezumției de nevinovăție, în baza analizei practicii naționale și internaționale, implicit a celei europene, este necesară modificarea și completarea art. 8 CPP, astfel încât:

- să oblige instanța de judecată să intervină imediat atunci când pe parcursul judecării cauzei părțile se vor expune asupra vinovăției inculpatului;
- să interzică autorităților să facă declarații publice care pot leza prezumția de nevinovăție a oricărei persoane acuzate;
- instanța de judecată nu trebuie să fie preconcepută că cel trimis în judecată este deja o persoană vinovată.

safeguards on the presumption of innocence was emphasized by the Court in *the case Pfunders*.”²³

We fully support this view, because the court must not only act in order not to violate this principle, but must also ensure that it is respected by all participants. The logic is that when the court neglects this fact, it becomes biased to the violation.

The procedural-criminal legislation does not concretely provide for this fact, it may not even have to regulate all the details, because the methods of violating the principle in question may be diverse and new and new methods of this kind may appear over time. However, we consider that, on the basis of the rulings of the European Court, the legislator could provide in a broader form for obligations for state authorities. Therefore, we propose to amend and supplement art. 8 of the CCP, to regulate the role of the court in these situations.

Conclusion. In order to guarantee the effective and legal presumption of innocence, based on the analysis of the national and international practice, implicitly of the European one, it is necessary to modify and complete art. 8 of the CCP, in order to:

- oblige the court to intervene immediately when during the trial of the case the parties will expose themselves on the guilt of the defendant;
- prohibit the authorities from making public statements which may infringe the presumption of innocence of any accused person;
- the court must not be prejudiced that the person sent to court is already a guilty person.

https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2011-03-9-8374414-0-prezumtia-nevinovatie-studiu-inm.pdf [accesat: 25.04.2022].

²³ Lancranjan Alexandra Carmen. Încălcarea prezumției de nevinovăție prin declarații oficiale ale reprezentanților statului. Coordonator lucrare: Mihai Selegean. Institutul national al magistraturii, București, 2009, p. 8. Disponibil: https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2011-03-9-8374414-0-prezumtia-nevinovatie-studiu-inm.pdf [accesat: 25.04.2022].

https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2011-03-9-8374414-0-prezumtia-nevinovatie-studiu-inm.pdf [accessed: 25.04.2022].

²³ Lancranjan Alexandra Carmen. Încălcarea prezumției de nevinovăție prin declarații oficiale ale reprezentanților statului. Coordonator lucrare: Mihai Selegean. Institutul national al magistraturii, București, 2009, p. 8. Available: https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2011-03-9-8374414-0-prezumtia-nevinovatie-studiu-inm.pdf [accessed: 25.04.2022].

Referințe bibliografice***Bibliographical references***

1. Flaviu Ciopec. Respectarea prezumției de nevinovăție în procesul penal. Analiza criteriilor jurisprudențiale din practica C.E.D.O. împotriva României. Facultatea de Drept, Universitatea de Vest din Timișoara. Disponibil: <https://drept.uvt.ro/administrare/files/1481046727-lect.-univ.-dr.-flaviu-ciopec.pdf> [accesat: 21.04.2022].
2. Igor Dolea. Drepturile persoanei în probatoriul penal: conceptul promovării elementului privat, Chișinău, Ed. Cartea Juridică, 2009, p. 133.
3. Irina Lazur, Georgeta Stepanov, Ludmila Rusnac. Ghid de bune practici jurnalistice. Mass-media și prezumția de nevinovăție. Editat de: Consiliul de Presă din Republica Moldova, Chișinău, 2012, p. 9-10. Disponibil: <https://consiliuldepresa.md/upload/1-Ghid-prezumtia-ROM-1.pdf> [accesat: 25.04.2022].
4. Ghid privind art. 6 din Convenție – Dreptul la un proces echitabil (latura penală). Consiliul Europei/Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2014, pct. 223. Disponibil: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_ROM.pdf [accesat: 26.04.2022].
5. D. J. Harris. Law of the European Convention on Human Rights. Ed. Butterworths, p. 245. În: Lancranjan Alexandra Carmen. Încălcarea prezumției de nevinovăție prin declarații oficiale ale reprezentanților statului. Coordonator lucrare: Mihai Selegean. Institutul național al magistraturii, București, 2009, p. 8. Disponibil: https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2011-03-9-8374414-0-prezumtia-nevinovatie-studiu-inm.pdf [accesat: 25.04.2022].
6. Alexandra Carmen Lancranjan. Încălcarea prezumției de nevinovăție prin declarații oficiale ale reprezentanților statului. Coordonator lucrare: Mihai Selegean. Institutul național al magistraturii, București, 2009, p. 8. Disponibil: https://media.hotnews.ro/media_server1/document-2011-03-9-8374414-0-prezumtia-nevinovatie-studiu-inm.pdf [accesat: 25.04.2022].
7. CtEDO, cauza Popovici c. Moldovei, Hot. din 02.06.2008, §. 78, 79, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83460> [accesat: 25.04.2022].
8. CtEDO, cauza Butkevicius c. Lituaniei, din 26.03.2002, §. 49, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60344> [accesat: 25.04.2022].
9. CtEDO, cauza Tourancheau și Jully c. Franței, Hot. din 24.11.2005, §. 76, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-71307> [accesat: 20.05.2021].
10. CtEDO, cauza Samoilă și Cionca c. României, Hot. din 04.06.2016, §. 92-95, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123091> [accesat: 20.05.2021].
11. CtEDO, cauza G.C.P. c. României, Hot. din 20 decembrie 2011, §. 41, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123618> [accesat: 25.04.2022].
12. CtEDO, cauza Turyev c. Rusiei, Hot. din 11.10.2016, §. 19-20, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-167087> [accesat: 20.05.2021].
13. CtEDO, cauza Samoilă și Cionca c. României, Hot. din 04.03.2008, (§. 92), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-85326> [accesat: 25.04.2022].
14. CtEDO, cauza Allenet de Ribemont c. Franței, Hot. din 10.02.1995, (§. 37), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-62470>.
15. CtEDO, cauza Y.B. c. Turciei, Hot. din 28.10.2004, (§. 50), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-67264>.
16. CtEDO, cauza Daktaras c. Lituaniei, Hot. din 10.10.2000, (§. 42), disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58855> [accesat: 20.05.2021].
17. CtEDO, cauză Didu c. României, Hot. din 14.04.2009, §.31 și §.41, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122778> [accesat: 25.04.2022].
18. CtEDO, cauza Vitan c. României, Hot. din

- 25.03. 2008, §. 70, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-122592> [accesată: 25.04.2022].
19. CtEDO, cauza Fatullayev c. Azerbaidjanului, Hot. din 22.04.2010, §. 159, 160, 162, 163, disponibilă: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-98401> [accesat: 20.05.2021].
20. CtEDO, cauza Păvălache c. României, Hot. din 18.10. 2011, §. 120-122, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123797> [accesat: 25.04.2022].
21. CtEDO, cauza Cuzmin c. Rusiei, Hot. din 18.03.2010, §. 62, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-97698> [accesat: 26.04.2022].
22. CtEDO, cauza Mircea c. României, Hot. din 29.03.2007, §. 75, disponibilă: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-123889> [accesat: 27.04.2022].
23. Codul deontologic al jurnalistului, disponibil: <https://consiliuldepresa.md/ro/page/codul-deontologic-al-jurnalistului-din-r-moldova> [accesat: 25.04.2022].

Despre autor:

Dinu OSTAVCIUC,
doctor în drept, conferențiar universitar,
rector al Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: ostavciuc@mail.ru

About author:

Dinu OSTAVCIUC,
PhD, associate professor
rector of the Academy “Ștefan cel Mare”
of the MIA,
e-mail: ostavciuc@mail.ru